

ZPRÁVY Z ČESKÉ GEOGRAFICKÉ SPOLEČNOSTI

Vážená členko, vážený člene České geografické společnosti,
pokud jste zároveň s Informacemi ČGS neobdržel/a také časopis Geografie 2010/1, znamená to, že nemáte za letošní rok zaplacený členské příspěvky. Prosíme, učinite tak nyní (letošní číslo časopisu Geografie obdržíte dodatečně). Číslo účtu společnosti je 1921937329/0800, variabilní symbol – nutný pro identifikaci platby – je číslo uvedené na obálce, ve které jste časopis obdržel/a. Pokud nemáte zájem v ČGS dále setrvat, prosím, podejte zprávu na sekretariát společnosti: sekretariát České geografické společnosti, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Albertov 6, 128 43 Praha 2, tel.: 221 951 397, fax: 224 920 657, e-mail: danafi@natur.cuni.cz

Děkujeme.

Zpráva prezidenta společnosti o činnosti za rok 2009

Rok 2009 byl pro Českou geografickou společnost rokem, ve kterém se soustředila na činnost ve svých pobočkách a sekcích, protože se nekonala žádná celorepubliková akce typu sjezd nebo výroční konference. Většina sekcí uspořádala odborné semináře, z nichž některé měly formu středně velkých konferencí, jako např. fyzikogeografická nebo kartografická. To svědčí o jejich životnosti a je také příslibem udržení jejich vysoké odborné úrovně. Některé sekce však nevyvíjejí dostatečnou aktivitu. Velmi nepřijemné to je zejména ve formálně nejpočetnější sekci sociální geografie, která by mohla být chloubou naší společnosti, ale není tomu tak. I naše teritoriální pobočky vykazovaly v roce 2009 rozdílnou míru aktivity. Neaktivnější byly opět pobočky Pražská-středočeská a Jihomoravská, které mají nejvíce členů a také dobré zázemí na univerzitách v Praze a v Brně. Jiné – zejména malé pobočky – se musely často vyrovnávat s mnohem nepříznivějšími podmínkami pro svou činnost. Nejpatrnější to bylo opět u Východočeské pobočky, která jako jediná nemá podporu žádné vysoké školy, protože geografie na žádné z východočeských univerzit jako samostatný obor neexistuje. Křehkost těchto malých poboček se v roce 2009 ukázala na příkladu Liberce. Tato organizace byla dosud přes malý počet členů velmi aktivní a předloni mj. zorganizovala naši úspěšnou celostátní výroční konferenci. Úmrtí jejího předsedy dr. Václava Poštoľky v dubnu 2009 však bohužel ukázalo, že nahradit klíčovou osobu je u tak malých organizačních jednotek mnohem těžší, než u těch velkých. Doufejme, že se Libereckým brzy podaří překlenout toto období a navázat na předchozí úspěchy. Rok konání drobných akcí byl příležitostí, aby činnost poboček a sekcí zhodnotil i HV ČGS a z toho vyplynulo i rozhodnutí povzbudit činnost v těch našich základních jednotkách, kde to je nejvíc potřeba.

Na mezinárodním poli se naše společnost loni angažovala především v evropském měřítku. Několik našich členů se zúčastnilo druhého kongresu sdru-

žení evropských geografických společností EUGEO, který zorganizovali naši slovenští kolegové. Naše organizace jim nabídla pomoc a spolupráci, např. při pořádání pokongresových exkurzí, ale nakonec se exkurze na naše území neuskutečnila. Je trochu škoda, že jsme nevyužili geografické výhody nevelké vzdálenosti a neexistence jazykové bariéry, byť jednání samotného kongresu bylo vedeno pochopitelně v angličtině. Naše účast v Bratislavě v srpnu 2009 mohla být početnější. Příští kongres EUGEO v roce 2011 se bude konat v Londýně a cesta tam bude přinejmenším vyžadovat mnohem víc prostředků.

V roce 2009 jsme vytvořili podmínky pro co nejlepší hodnocení knih našich autorů. Vydávání kvalitních titulů v neznámých nakladatelstvích, které se nespécializují na vědeckou literaturu, může být finančně výhodné, ale danou knihu to z odborného hlediska devaluje. Proto jsme již koncem roku 2008 založili ediční řadu ČGS Geographica s kvalitní redakční radou a seriózním recenzním řízením. V loňském roce do ní bylo zařazeno 6 titulů, které jsou momentálně upravovány, a jeden z nich je dokonce již v tisku. Naše společnost garantuje kvalitu těchto publikací, a proto by tituly vydané v této sérii měly být bez problémů započítány mezi nejkvalitnější vědecké výsledky.

Rok 2009 byl také rokem dalšího upevňování pozic našich vědeckých časopisů. Geografie zůstává na seznamu databáze Web of Knowledge, přestože se číselná hodnota ukazatele Impact Factor v roce 2009 ještě nedala vypočítat. Způsobil to mj. i způsob vypočítávání této hodnoty, kdy se počet citací dělí počtem všech článků v časopisu. Tedy i krátkých zpráv o publikacích, o konání konferencí, o životních jubileích členů společnosti apod. Redakční rada Geografie se snažila vyjednat, aby se tyto zprávy nepočítaly, ale to není technicky možné. Jediným řešením byly poměrně razantní změny v dosavadní formě vydávání Geografie. Tento časopis je od loňského roku určen pouze pro vědecké články. Zprávy spolkového charakteru, mapující život naší společnosti, jejich územních poboček i odborných sekcí a nakonec i jednotlivých členů, se přesunuly do nového časopisu Informace České geografické společnosti, kde kromě nich bude místo i na drobnější vědecké články, případně na přetisky odborných článků zveřejněných v jiných vědeckých časopisech pro zvýšení přehledu i těch našich členů, kteří odborné články soustavně nesledují. Časopis Informace ČGS bude vycházet dvakrát ročně. Také Geografické rozhledy si udržují svou úroveň a plní úlohu informativního odborného časopisu pro učitele. Potíže z předchozích let, spojené se změnou vydavatele, jsou dávno za námi a čísla vycházela v roce 2009 plynule a bez problémů.

Naši Geografii se po úspěchu z roku 2008, kdy byla zařazena na Web of Knowledge, podařilo dostat i do databáze Scopus a to již od příspěvků z 90. let. Jsou vedena jednání, aby se tam objevily i ročníky předchozí, snad až do roku 1979. To by bylo samozřejmě dobré, i když lze namítnout, že databáze Scopus není ve vědeckém světě považována za stejně hodnotnou jako je Web of Knowledge. Musíme si však uvědomit, že to je databáze především evropská a právě jednání představitelů geografických společností sdružených v EUGEO se v posledním roce zaměřilo na prosazování databáze Scopus, aby byla považována přinejmenším za srovnatelnou s Web of Knowledge. To má pro scientometrické ukazatele výsledků naší práce dalekosáhlý význam, protože v časopisech zařazených do této databáze máme mnohem víc možností publikovat než v časopisech zařazených na Web of Knowledge. Do databáze Scopus se nám podařilo loni umístit i Acta Universitatis Carolinae a již delší dobu v ní jsou

např. brněnský *Moravian Geographical Reports* a časopisy našich sousedů: slovenský *Geografický časopis* a polský *Przegląd geograficzny*.

Kdo sleduje citační ohlasy našich vědeckých prací, tomu je význam tohoto vývoje jasný. Citační ohlasy budou zřejmě hrát čím dál tím důležitější roli. Nebudou to už jen kritéria při habilitacích a profesurách, ale budou brány v potaz i při akreditacích, a proto získá na významu i vědecká produkce každého řadového pracovníka z pracoviště, které se bude ucházet o akreditaci. V Akreditační komisi se naši společnosti nepodařilo loni zvrátit negativní vývoj, který opět zmenšil váhu našeho oboru na vědecké scéně – přinejmenším v Česku. Rozhodnutím Akreditační komise na zasedání v Kamenici nad Lipou ve dnech 26.–28. 1. 2009 byla ukončena činnost Pracovní skupiny oboru geografie a vznikla nová pracovní skupina Geologie-geografie, kde má náš obor zastoupení sotva třetinové, protože část míst je rezervována i pro geodety a kartografy, kteří dosud byli součástí zrušené geografické pracovní skupiny. To bude mít nepochybně za následek, že akreditace a reakreditace našich oborů budou nyní o něco těžší než dříve. Novým podmínkám se budeme muset samozřejmě přizpůsobit a jsem přesvědčen, že máme na to, abychom postupně splnili i scientometrická kritéria srovnatelných vědních oborů, v tomto případě geologů. Může nás však poškodit pokus o zpětné srovnání za období, kdy tato kritéria ještě plně neplatila a neměli jsme na nejvyšší scientometrické úrovni ani jeden časopis. ČGS, jako organizace profesionálních geografů, se bude muset v nejbližším období snažit omezit negativní dopad těchto rozhodnutí.

Hlavní výbor ČGS pracoval v roce 2009 plynule. Sešel se celkem třikrát: 27. ledna 2009 a 27. listopadu 2009 v Praze a 10. června 2009 v Olomouci. Průměrná účast členů HV na schůzích byla 63,5 %. Na schůzi Hlavního výboru 27. ledna 2009 navazovala schůze vedoucích kateder geografie a příbuzných oborů, které se zúčastnilo 17 vedoucích našich pracovišť – většinou členů naší společnosti. Setkání bylo příležitostí pro výměnu zkušeností a prodiskutování příprav našeho oboru na fungování v příštím období. Šlo zejména o nové požadavky na akreditace a hodnocení kvality naší práce, které budou, jak je i z této zprávy patrné, stejně aktuální v roce 2010.

Rok 2010 bude rokem našeho 22. sjezdu, který se bude konat v Ostravě. Jsem osobně velmi rád, že Vás budu moci přivítat ve svém regionu a na své mateřské univerzitě. Bude to pro všechny jistě dobrá příležitost seznámit se s tím, nakolik se dnešní Ostrava vzdálila od stereotypního vnímání „černého“ města, které na ni ulpělo v minulosti. Doufám, že tento sjezd nastartuje stejně významný posun našeho oboru mezi dynamické vědy, které mají dnešnímu světu co říci, a naši společnosti umožní stejně pozitivní vývoj v dalších letech.

Tadeusz Siwek

Zpráva z jednání Hlavního výboru České geografické společnosti

Hlavní výbor se sešel na jednání v Praze v druhé polovině listopadu a zaměřil se na několik klíčových bodů. Předně diskutoval přípravu XXII. sjezdu ČGS v Ostravě (viz rubrika „Konference a aktivity geografů“ v tomto čísle Informací ČGS) a rozhodl, že příspěvky na sjezdu budou publikovány formou tištěné-

ho Sborníku abstraktů (abstract-book) a dále formou umístění elektronických prezentací příspěvků na webu společnosti. HV ČGS nedoporučuje publikaci tištěných příspěvků.

Na sjezdu bude také nutné rozhodnout, kde se bude konat další výroční konference ČGS v roce 2012 a XXIII. sjezd ČGS v roce 2014.

Velký díl jednání věnoval HV ČGS ediční politice. Jednak se členové HV seznámili se seznamem monografií připravovaných na rok 2010 v ediční řadě ČGS Geographica (viz samostatná zpráva V. Jančáka v tomto čísle Informací ČGS), dále podrobně diskutovali ediční strategii při vydávání Geografie–Sborníku České geografické společnosti. Relativní složitost a nejednotnost označení našeho prestižního časopisu vede ke ztrátě citačních ohlasů a snížení IF pro časopis. Jelikož náš časopis figuruje na Web of Science pouze pod jeho hlavním názvem, tj. Geografie, HV ČGS jednohlasně doporučil zjednodušení způsobu citování z tohoto časopisu tak, aby bylo jednoznačné. Časopis je tedy od čísla 2010/1 uváděn a citován jako Geografie. Více o citaci našeho časopisu Geografie najdete v samostatném článku J. Blažka v tomto čísle Informací ČGS.

HV ČGS také doplnil redakční radu Informací ČGS a předseda RR Informací ČGS představil publikační plán a některé termíny, které souvisejí s vydáváním tohoto časopisu.

HV ČGS dále rozhodl, že soutěž o nejlepší studentskou vědeckou práci proběhne v rámci jednání XXII. sjezdu v Ostravě. Věnoval se problematice Zeměpisné olympiády (viz samostatný text J. Sudy v tomto čísle Informací ČGS), jejíž celostátní finále proběhne v květnu 2010 v Plzni. Organizaci v současné době ztěžuje nefunkčnost Ústřední komise zeměpisné olympiády. HV ČGS proto navrhne doplnění Ústřední komise, jelikož považuje Zeměpisnou olympiádu za jednu z prioritních aktivit české geografie, a je připraven podpořit tento program.

HV ČGS se také zabýval pasivitou některých součástí společnosti, zejména Východočeské pobočky ČGS a Sekce socioekonomické geografie.

Radim Perlín

Zpráva o hospodaření ČGS za rok 2009

Položka	návrh 2009	skutečnost 2009	návrh 2010
PŘÍJMY			
členské příspěvky (včetně pronájmu loga)	250 000,00 Kč	215 225,00 Kč	220 000,00 Kč
členské příspěvky (kolektivní)	130 000,00 Kč	50 600,00 Kč	50 000,00 Kč
předplatné a prodej Geografie a GR	150 000,00 Kč	50 907,00 Kč	50 000,00 Kč
redakční zpracování Geografie	0,00 Kč	122 000,00 Kč	100 000,00 Kč
dotace od AV ČR na projekty	250 000,00 Kč	280 000,00 Kč	280 000,00 Kč

Položka	návrh 2009	skutečnost 2009	návrh 2010
prodej triček a sjezd ČGS, konference	3 000,00 Kč	1 400,00 Kč	3 000,00 Kč
úroky	5 000,00 Kč	3 746,00 Kč	5 000,00 Kč
ediční činnost	100 000,00 Kč	104 400,00 Kč	100 000,00 Kč
vracené zálohy z poboček	2 000,00 Kč	0,00 Kč	2 000,00 Kč
CELKEM	890 000,00 Kč	828 278,00 Kč	810 000,00 Kč
VÝDAJE			
Geografie–Sborník ČGS	430 000,00 Kč	223 400,00 Kč	250 000,00 Kč
Geografické rozhledy (společně s nakl. Kartografie a. s.)	140 000,00 Kč	158 000,00 Kč	160 000,00 Kč
ediční činnost	100 000,00 Kč	0,00 Kč	130 000,00 Kč
mzdy včetně odvodů na SP i ZP a účetnictví	140 000,00 Kč	125 400,00 Kč	130 000,00 Kč
bankovní poplatky	4 000,00 Kč	4 447,00 Kč	5 000,00 Kč
dohody o provedení práce	20 000,00 Kč	47 460,00 Kč	50 000,00 Kč
cestovní náklady	10 000,00 Kč	0,00 Kč	10 000,00 Kč
poštovné ČGS a Informace ČGS	7 000,00 Kč	2 024,00 Kč	7 000,00 Kč
web ČGS	0,00 Kč	17 672,00 Kč	20 000,00 Kč
poštovné Geografie–Sborník ČGS	20 000,00 Kč	33 076,00 Kč	30 000,00 Kč
příspěvek na studentskou soutěž	9 000,00 Kč	0,00 Kč	10 000,00 Kč
kancelářské potřeby	3 000,00 Kč	3 834,00 Kč	3 000,00 Kč
repre-fond	5 000,00 Kč	5 582,00 Kč	5 000,00 Kč
ostatní	0,00 Kč	2 455,00 Kč	0,00 Kč
CELKEM	888 000,00 Kč	623 350,00 Kč	810 000,00 Kč

Stav bankovního účtu k 1. 1. 2009	730 005,78 Kč
Příjmy za rok 2009	828 278,00 Kč
Výdaje za rok 2009	623 350,00 Kč
Rozdíl příjmů a výdajů za rok 2009	+204 928,00 Kč
Stav bankovního účtu k 31. 12. 2009	934 933,78 Kč

Ze strany Akademie nebyly zaznamenány k hospodaření ČGS žádné výtky. Zpráva byla zpracována dne 11. 2. 2010 hospodářem HV ČGS na základě podkladů paní Zemánkové (účetní ČGS).

Tomáš Havlíček

Stanovisko revizní komise k hospodaření ČGS v roce 2009

Revizní zprávu můžeme začít potěšitelnou informací, a to, že hospodaření ČGS opět skončilo kladným výsledkem, tj. přebytkem ve výši cca 200 tis. Kč. V současnosti má tedy ČGS určitou rezervu pro případ nenadálých událostí. Na kladném výsledku se výrazně promítla skutečnost, že se změnou tiskárny, grafika i sazeče podařilo výrazně snížit náklady na vydávání časopisu Geografie. Již zaběhnutou praxí se ukázala platba za redakční a ediční zpracování jednotlivých článků do Geografie (celkově ve výši 122 tis. Kč). Příspěvek se hradí ve výši 5–10 tis. Kč na jeden uveřejněný článek a grantové agentury tyto náklady uznávají. Podstatně nižší než plánované byly naopak příjmy v položkách členské příspěvky, a to jak u členských příspěvků placených jednotlivci, tak i kolektivními členy, tj. katedrami. Zejména u kolektivního členství je propad velmi výrazný a zasluhuje pozornost HV ČGS. V rozpočtu se poprvé objevuje položka „ediční činnost“, kterou se rozumí náklady na vydávání monografií v nové ediční řadě „Geographica“. Tyto prostředky však rozpočtem ČGS v podstatě pouze „protékají“, protože veškeré náklady na vydání monografií nese příslušný autor nebo autorský kolektiv. ČGS zajišťuje pouze redakční a ediční zpracování, ale i tyto náklady nese příslušný autor. Oproti původnímu plánu první publikace v této řadě v loňském roce nevyšla, proto došlo k rozdílu na výdajové straně cca o 100 tis. Kč. (Tato publikace vyjde během března 2010.) Hospodaření ČGS umožnilo dále bezproblémové financování všech běžných agend – tj. vlastní provoz společnosti.

Za kladný výsledek hospodaření patří díky především hospodáři ČGS RNDr. Tomáši Havlíčkovi, Ph.D, tajemnici společnosti RNDr. Daně Fialové, Ph.D i celému hlavnímu výboru. Velké poděkování je však třeba vyjádřit RNDr. Vítu Jančákovi, Ph.D., který jako výkonný redaktor Geografie zajistil bezproblémovou změnu tiskárny, sazeče i grafika a dosáhl tím obrovských úspor. V neposlední řadě chceme poděkovat všem členům ČGS, kteří zaplatili příspěvky. Dále je třeba ocenit všechna geografická pracoviště, která formou kolektivního členství rovněž významně přispěla do rozpočtu ČGS, jmenovitě na vydávání našeho stavovského časopisu Geografie.

Hospodaření ČGS pak proběhlo v roce 2009 z pohledu revizní komise bez závad.

Jiří Blažek

Zpráva Národního geografického komitétu

Národní geografický komitét byl ustaven začátkem roku 2009 v novém složení: Vít Vilímek (UK v Praze – vedoucí) a členové Tadeusz Siwek (OU v Ostravě), Jaromír Kolečka (MU, Brno) a Václav Poštolka (TU v Liberci). Dr. Poštolka však záhy poté v dubnu 2009 náhle zemřel. Je to velká ztráta pro náš komitét, ale především pro celou českou geografii, protože dr. Poštolka hýřil nápady a plány, jak činnost komitétu přizpůsobit současné situaci našeho oboru. Národní geografický komitét tedy nyní pracuje v tříčlenném složení.

Jako podtitul pro Zprávu národního komitétu lze vybrat slogan: Aktuální informace naleznete v newsletterech. V průběhu roku 2009 a následně i v po-

čátcích 2010 jsme byli obesláni řadou newsletterů různých komisí pracujících pod hlavičkou IGU, jež aktivují svoji činnost zejména před blížící regionální konferencí IGU v Tel Avivu, která se bude konat 12.–16. července 2010. Tyto newsletters byly pravidelně vyvěšovány na webové stránky ČGS s cílem nejen informovat českou komunitu geografů, ale také podnítit aktivitu našich členů, zejména mladé, nastupující generace. Je nanejvýš žádoucí, aby se členové ČGS zapojili do práce v komisích, aktivně se podíleli na přípravě seminářů, konferencí či letních škol s mezinárodní účastí. Jedině tak dosáhneme zlepšení našeho postavení na mezinárodní scéně, kde nás dnes na úrovni předsedů komisí IGU reprezentuje jedině bývalý prezident ČGS Ivan Bičík. V letošním roce „jeho“ komise Land Use připravuje ve dnech 28. 6. – 1. 7. v Praze mezinárodní konferenci.

Stranou našeho zájmu by neměly zůstat ani aktivity, jež nespádají přímo pod IGU, ale probíhají v rámci širšího záběru geovědních disciplín a kde geografové hrají důležitou roli. Zde stojí za povšimnutí např. aktivity našich historických geografů, kteří se zapojili do spolupřádání 15. Mezinárodní konference historických geografů (P. Chromý, Z. Kučera, L. Jeleček) a dále jmenujme aktivity L. Jelečka v Evropské společnosti pro environmentální dějiny (ESEH) – reprezentant pro Česko a Slovensko. Na pořádání další významné mezinárodní konference v Brně a v Praze se v roce 2010 podílejí Z. Lipský, D. Romportl a T. Chuman. Jedná se o International Conference in Landscape Ecology. Doc. Lipský je navíc zástupce Česka v IALE Council (International Association of Landscape Ecology). Pro 2011 se již připravuje II. World Landslide Forum (v Římě), a to ve spolupráci s UNESCO, FAO a ICL (International Consortium on Landslides), kde za ICL pracuje jako asistent prezidenta V. Vilímek.

Newsletters, a v nich obsažené zprávy z komisí, zpravidla reflektují aktuální dění v rámci dané geografické specializace, stav výzkumů a lze z nich odvodit do určité míry i budoucí výzkumné trendy. Společným pojítkem většiny z nich je reflektování vnitrooborové spolupráce uvnitř geografie, tedy překlenutí pomyslné bariéry mezi fyzickou a sociální geografii, což je mimo jiné i trend, kterým se před lety vydal výzkumný záměr geografické sekce na PřF UK v Praze (Geografické systémy a rizikové procesy v kontextu globálních změn a evropské integrace). Z řady akcí realizovaných v roce 2009 či plánovaných na 2010 je vidět navíc i trend mezioborové spolupráce, ať již např. v rámci geověd či směrem k techničtěji zaměřeným vědním disciplínám. V každém případě se hranice mezi jednotlivými obory stírají a nově navazované spolupráce a vazby přinášejí nové poznatky. Pokud akcentujeme regionální hledisko aktivit na poli geografie, pak je patrná vnitrooborová i mezioborová spolupráce i v rámci regionů různých hierarchických úrovní.

Kontakty:

doc. RNDr. Vít Vilímek, CSc.

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Albertov 6, 128 43 Praha 2;
tel.: 221 951 361, e-mail: vilimek@natur.cuni.cz

Vít Vilímek

Zpráva o činnosti Pražské-středočeské pobočky ČGS

Činnost Pražské-středočeské pobočky ČGS se v roce 2009, stejně jako v minulých letech, soustředila zejména na organizování odborných seminářů pro členy pobočky i pro ostatní zájemce. Semináře a konference se konaly na půdě Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze a byly na nich jednak prezentovány dílčí výsledky geografického výzkumu pořadatelských týmů, jednak byla diskutována aktuální témata současného výzkumu na poli geografie. Jako příklad uveďme již tradiční únorovou konferenci Venkov 2009, kterou jsme uspořádali ve spolupráci s řešiteli projektu VaV MMR ČR: WD-01-07-1 Regionální diferenciací venkovských obcí Česka: disparity a možnosti rozvoje. V návaznosti na tuto akci byla dále Pražskou-středočeskou pobočkou podpořena hojně navštěvovaná výstava Venkovy a venkované v předsálí Geografické knihovny PřF UK v Praze. Tato výstava je putovní a o její zapůjčení již projevilo zájem několik institucí výzkumných i z praxe. Druhá konference pod záštitou Pražské-středočeské pobočky nesla název České pohraničí po Schengenu. Tento workshop byl pořádán v rámci projektu podpořeného GA AV č. IAA311230901 ve spolupráci s katedrou sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK.

V uplynulém roce jsme se zaměřili i na nastupující generaci geografů, kdy jsme spolu s geografickou sekci Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze uspořádali fakultní kolo soutěže o nejlepší studentskou vědeckou práci SVP. Do sekčního (fakultního) kola soutěže bylo nominováno celkem 9 nejlepších bakalářských prací obhájených na Geografické sekci PřF UK. Odborná porota z nich pak vybrala čtyři naše zástupce do celostátního kola této soutěže, které proběhlo v září v Brně.

V roce 2010 plánujeme zaměřit svou činnost na tři hlavní priority. První z nich je spolupřřádání odborných vědeckých konferencí, seminářů a dalších diskuzních fór. Druhým okruhem činnosti naší pobočky v roce 2010 bude, stejně jako v roce minulém, organizace základního kola studentské vědecké soutěže. Třetím okruhem pak bude organizace neformálních regionálně geograficky zaměřených přednášek s promítáním diapozitivů pro odbornou veřejnost (členy ČGS a studenty geografie na PřF UK v Praze). V letošním roce se budeme dále snažit více zapojit mladou generaci geografů, velký potenciál vidíme zejména mezi studenty magisterských a doktorských studijních programů.

Uvítáme jakékoliv podněty a nápady na rozšíření a zkvalitnění činnosti pobočky, náměty na semináře a zájem o zapojení dalších členů do práce pobočky. V případě zájmu kontaktujte jejího předsedu dr. Jančáka.

Kontakty:

předseda: RNDr. Vít Jančák, Ph.D.

Pražská-středočeská pobočka ČGS, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43 Praha 2;

tel.: 221 951 427, e-mail: jancak@natur.cuni.cz

Vít Jančák

Zpráva o činnosti Jihočeské pobočky ČGS

V roce 2009 se činnost Jihočeské pobočky ČGS orientovala na zaběhnutý cyklus přednášek s názvem „Česká geografie v 21. století – nové příležitosti a výzvy“, ve kterém vystupovaly významné osobnosti české geografie. Předmětem většiny přednášek organizovaných ve spolupráci s katedrou geografie PF JU byla především snaha o propojení aktuálních trendů v geografických výzkumech s praxí. V rámci přednášek v průběhu roku 2009 vystoupili P. Chromý, Z. Kučera a S. Kučerová (PřF UK v Praze) s poutavou přednáškou „Předmětová orientace současného kulturněgeografického a historickogeografického výzkumu (výzvy a realita)“; J. Dokoupil (PeF ZČU v Plzni) s přednáškou „Česko-bavorské pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování?“ a v závěru roku pak M. Viturka (ESF MU, Brno) se zajímavou přednáškou na pomezí ekonomie a geografie s názvem „Kvalita podnikatelského prostředí jako faktor regionálního rozvoje“. O kvalitě všech přednášek svědčila především jejich vysoká návštěvnost, zejména z řad studentů Jihočeské univerzity. Všem přednášejícím touto cestou ještě jednou velice děkujeme.

Kromě tohoto přednáškového cyklu pořádala Jihočeská pobočka paralelní přednášky s osvědčenou populárně naučnou tematikou („Írán – měsíční putování perlou Orientu“) a přednášky s odbornou tematikou („Strukturální fondy EU a jejich význam pro rozvoj Jihočeského kraje“; „Geoekologické aspekty ochrany životního prostředí v jižních Čechách“), na nichž se podíleli zejména absolventi geografických oborů vyučovaných na Jihočeské univerzitě. Pro chod Jihočeské pobočky ČGS bylo zároveň důležité pořádání tuzemských i zahraničních exkurzí (Českobudějovická aglomerace, Berounsko, Český les, Pálava, Vídeň).

V roce 2010 se chce Jihočeská pobočka ČGS orientovat zejména na další pořádání přednášek tematicky spjatých s otázkami regionálního rozvoje České republiky a na dlouhodobou zavedenou spolupráci se zoologickou zahradou ZOO Ohrada – Hluboká nad Vltavou a s ekologickou společností Rosa České Budějovice. V květnu roku 2010 bude pobočka zároveň pořádat odbornou exkurzi zaměřenou na problematiku slovensko-maďarského pohraničí. Všechny informace související s činností pobočky jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách jihočeské pobočky ČGS na adrese <http://www.pf.jcu.cz/stru/katedry/z/cgs/>.

Kontakty:

předseda: Mgr. Michal Vančura, Ph.D.

Jihočeská pobočka ČGS, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, Jeronýmova 10, 371 15 České Budějovice; tel.: 387 773 062, e-mail: vancura@pf.jcu.cz; www.pf.jcu.cz/stru/katedry/z/cgs/

Stanislav Kraft

Zpráva o činnosti Západočeské pobočky ČGS

V roce 2009 pracovala Západočeská pobočka ČGS podobně jako v předchozím roce se zaměřením na dva okruhy činností. Ve spolupráci katedry geografie ZČU a Krajského centra vzdělávání a Jazykové školy v Plzni nabízela pobočka ČGS svým členům a studentům geografie program přednášek a seminářů. Velké úsilí věnovali členové pobočky práci na celostátní organizaci zeměpisné olympiády. Připravili jsme kompletní soubory testů pro okresní, krajská a celostátní kola ve všech kategoriích. Organizačně jsme pod vedením PaedDr. Jiřího Sudy zajistili celostátní kolo, které proběhlo 6. května 2009 v Nečtinách ve školícím středisku ZČU. Informace o zeměpisné olympiádě, včetně vyhlášení termínů pro rok 2010, kdy v zajištění soutěže pokračujeme, jsou uvedeny na webu <http://www.kge.zcu.cz/cgs/ZO/index.htm> a v samostatném článku v tomto čísle Informací ČGS.

V roce 2009 byly uskutečněny semináře podporující další vzdělávání učitelů s tématy orientovanými na didaktiku, regionální a politickou geografii světa. Největší zájem ze strany učitelů a studentů geografie byl o celodenní semináře na téma „Světová a regionální náboženství“ a „Islám, islamizace, terorismus, regionální náboženství“, které vedl Vladimír Baar. Pod jeho vedením se konaly i další vzdělávací semináře: „Mezinárodní organizace – politické, kulturní a vojenské“ a „Politicky nestabilizované regiony světa“. Touto cestou si dovoluujeme vyslovit mimořádné poděkování Vladimíru Baarovi za jeho stálou ochotu připravovat pro naši pobočku v Plzni nesmírně zajímavé a užitečné semináře z politické geografie.

Z didaktických seminářů zaujaly „Aktivizace učebních činností žáků v hodinách zeměpisu“ (Tomáš Koten), „Nové trendy ve výuce regionální geografie – Hong Kong“ (Jiří Preis). V oblíbených přednáškách „Cestománie“ prezentoval Čestmír Lukeš „Antarktidu očima horolezce, cestovatele a fotoreportéra“.

V roce 2010 plánujeme pokračování přednáškové činnosti a pořádání celodenních seminářů. Pro studenty geografie budeme jako každoročně organizovat tradiční soutěž odborných prací. Do nabídky plánovaných přednášek jsme na první pololetí roku 2010 zařadili semináře „Voda ve světě a v ČR“ (Bohumír Janský), „Od koloniálního impéria po Commonwealth a Frankofonii“ a „Izrael versus Palestina, nekončící soupeření“ (Vladimír Baar), „Aktivizace učebních činností žáků v hodinách zeměpisu“ (Libor Kincl, Zuzana Houdková), „Afrika ve výuce zeměpisu na základních a středních školách“ (Monika Čechurová), „Cestománie očima publicisty a fotoreportéra – Za pírkem bájného Quetzala (Guatemala)“ (Petr Bořil), „Zajímavosti ze sluneční soustavy“ (Lumír Honzík) a „Využití zeměpisných programů na PC a internetu při výuce zeměpisu“ (Marie Novotná). Připravujeme také odpolední exkurzi „Vývoj krajiny na okraji Plzně – údolí Berounky“ (Jan Kopp).

V červnu plánujeme uskutečnit výroční členskou schůzi s volbou nového výboru pobočky. Schůze bude spojena s přednáškou Pavla Mentlíka na téma „Špicberky“.

Jednotlivé přednášky se konají obvykle v odpoledních hodinách na katedře geografie v budově FPE ZČU ve Veleslavínově ulici 42, celodenní nebo odpolední semináře probíhají v prostorách Krajského centra vzdělávání (Koperníkova 26) nebo v aule Jazykové školy (Sady 5. května 42) v Plzni. Přihlášky k seminářům přijímá Mgr. Zuzana Houdková, Krajské centrum vzdělávání a Jazyko-

vá škola, Plzeň (Koperníkova 26, 301 25 Plzeň; tel. 377 350 415, 731 410 126, e-mail: houdkova@kcvjs.cz). Pro členy ČGS je vstup na semináře zdarma. Informace a aktualizace termínů jsou též na webových stránkách http://www.kge.zcu.cz/cgs/w_index.htm nebo na stránkách spolupracující organizace <http://www.kcvjs.cz/> (Krajské centrum vzdělávání).

Kontakty:

předseda: RNDr. Jan Kopp, Ph.D.

Západočeská pobočka ČGS, Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, katedra geografie, Veleslavínova 42, 306 19 Plzeň;
tel.: 377 636 575, e-mail: kopp@kge.zcu.cz

Jan Kopp

Zpráva o činnosti Severočeské pobočky ČGS

Dne 17. 11. 2009 se konala schůze členů, kolegů a příznivců geografie v severočeské pobočce ČGS. Setkání se zúčastnili také studenti, kteří projevíli zájem o aktivní účast, především v podobě konání neformálních akcí.

Ve dnech 16. 11. – 20. 11. 2009 proběhl čtvrtý ročník rozsáhlé popularizační akce Týden geografie. Tento rok byl tematicky věnován problematice menšin a lidských práv. Na pořádání akce se mimo severočeské pobočky ČGS podílela katedra geografie, Centrum pro virtuální realitu

a modelování krajiny, Oddělení krajinných syntéz Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Člověk v tísni, IALE SK, Univerzita Komenského Bratislava, Eurocentrum Ústí nad Labem a několik dalších menších organizací. Mimo přednášek zaměřených na problematiku dodržování lidských práv v Barmě a Srí Lance či na otázky multikulturní společnosti v Česku se dostalo i na promítání dokumentárních nízkorozpočtových filmů „Barmský VJ“, *Screamers*, *Darfur Now* aj.

Součástí akce jsou již tradičně výstavy. Rozsahem největší měla název „Digitální mapy – bez papíru to jde taky“, kde byly představeny nejmodernější technologie tvorby „nepapírových“ map doplněné naopak o ukázkou materiálů, ze kterých byly tvořeny první mapy. Další výstavy se týkaly skautského cestování po Islandu, studentských expedic do Litvy, Lotyšska a mnoha dalších zemí. Rozsáhlé články vyšly po akci ve zpravodaji univerzity. Týden geografie má vlastní web, který akci prezentoval a informoval o průběhu celé akce (<http://tyden.geograf.cz>).

V rámci vědeckých projektů se na katedře geografie konaly různé semináře a konference zaměřené na problematiku přeshraniční spolupráce (<http://www.euborderland.cz>).

Členové společnosti se aktivně zapojili do přípravy a průběhu exkurzí pro studenty geografických oborů katedry. Někteří z členů se zúčastnili konferencí v Irsku a Jižní Africe a následně zde podnikli expedice, které jsou doprovázeny bohatým fotografickým materiálem zveřejněným na (<http://expedice.geograf.cz>).

V roce 2009 začali studenti pracovat v Centru pro virtuální realitu a modelování krajiny (CEVRAMOK). V rámci centra se zpracovávají projekty zaměřené na spolupráci s praxí (3D modely center měst, hradů a zámků nebo virtuální model zaniklé obce Přísečnice na Chomutovsku (<http://cevramok.ujep.cz>).

Od roku 2008 se časopis zařadil na seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace. V roce 2009 bylo 13 článků věnováno problematice krajiny od autorů z pěti různých zemí celého světa. Stejný trend se pokouší časopis udržet i do budoucna, kdy se již připravuje první číslo roku 2010, kde bude zastoupení zahraničních autorů ještě vyšší (<http://geo.ujep.cz>). V letošním dostane časopis redakční systém, který převede proces elektronické publikaci článků do úrovně běžné v zahraničních časopisech.

Úspěchu dosáhl student J. Bartoš, který na akci GIS Projekt 2009 obsadil druhé místo za bakalářskou práci „Analýza časové dostupnosti zastávek MHD na Ústecku pomocí nástrojů GIS“ (<http://www.arcdata.cz>).

Katedra v roce 2009 vydala dvě monografie zaměřené na problematiku výzkumu krajiny Ústeckého kraje. První z monografií shrnuje výsledky několikaletého projektu MPSV ČR a představuje nové metodiky pro hodnocení environmentálního stresu a druhá představuje modelové oblasti Ústeckého kraje na mapách a fotografiích.

V roce 2010 vyjde v nakladatelství Springer Verlag publikace Anděl, J., Bičík, I., Dostál, P., Lipský, Z., Shahneschin, S. G., eds.: Landscape Modelling. Geographical Space, Transformation and Future Scenarios. Series: Urban and Landscape Perspectives, Vol. 8. Publikace představuje na 226 stranách výsledky výzkumu několika pracovišť v Česku a zahraničí. Knihu je možné již objednávat.

Z dalších akcí je možné jmenovat monotematické přednášky českých a německých odborníků, pořádání fakultního kola Studentské vědecké práce, které bychom příští rok rádi rozšířili na celou univerzitu.

V roce 2010 bude pobočka pořádat již pátý ročník Týdne geografie a několik dílčích samostatných přednášek studentů geografie.

Kontakty:

předseda: Mgr. Tomáš Oršulák

Severočeská pobočka ČGS, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Přírodovědecká fakulta, katedra geografie, České mládeže 8, 400 96 Ústí nad Labem; tel.: 475 283 141, e-mail: cgs@sci.ujep.cz; www: <http://cgs.geograf.cz>

Tomáš Oršulák

Zpráva o činnosti Liberecké pobočky ČGS

Začátek roku byl plný mravenčí práce spojené s editací sborníku z výroční mezinárodní konference ČGS Geodny 2008, pořádané u příležitosti deseti let

existence katedry geografie a pobočky ČGS na TU v Liberci. Sborník spatřil světlo světa na podzim, v okamžiku, kdy již hlavní iniciátor akcí pobočky ČGS, její předseda, člen HV společnosti a spoluzakladatel KGE, dr. Václav Poštolka, nebyl mezi námi.

Nejlepším lékem na překonání bolestných ztrát je ovšem další smysluplná činnost, a tak i život na liberecké katedře a její pobočce ČGS pokračuje a hledá cestu kupředu. Důkazem toho byl 1. ročník workshopu zaměřeného na geografické vzdělávání pořádaný ve spolupráci se sekci geografického vzdělávání ČGS. Dalším krokem jsou přípravy na druhý ročník této akce v garanci KGE TUL a liberecké pobočky, stejně jako příprava transdisciplinárního mezinárodního kolokvia Místo – Prostor – Krajina – Region, rozšiřujícího spolupráci katedry geografie a liberecké pobočky ČGS o partnery z řad dalších pracovišť, nejenom geografického zaměření.

V návaznosti na aktivity akademického odboru pobočky proběhla studenty iniciovaná a organizovaná odborná exkurze do lokality povrchových dolů a tepelné elektrárny Turów v nedalekém Polsku. V průběhu roku studenti již tradičně představili své cestovatelské zážitky a zkušenosti v rámci přednášek pro širokou veřejnost.

Důležitou událostí je také spuštění nových webových stránek pracoviště na adrese <http://www.kge.tul.cz>, kde jsou pravidelně aktualizovány novinky ze života pracoviště a liberecké pobočky ČGS.

Závěrem nelze než dodat, že uplynulý rok přinesl řadu situací a podnětů, které otevírají prostor k dalšímu směřování našich aktivit. Přejí tedy nejenom nám, ale všem kolegům a kolegyním, aby to byla cesta smysluplná a dobrá.

Kontakty:

předseda: RNDr. Tomáš Vágai

Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, katedra geografie, Voroněžská 1329, 461 17 Liberec;

tel.: 485 352 236, e-mail: tomas.vagai@tul.cz; www.kge.tul.cz

Tomáš Vágai

Zpráva o činnosti Východočeské pobočky ČGS

Kontakty:

předsedkyně: RNDr. Zita Kučerová

Centrum evropského projektování, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové;

e-mail: cgs_vc@cep-rra.cz; <http://www.cep-rra.cz/cgs>

Zpráva o činnosti Jihomoravské pobočky ČGS

Přednášky, semináře, exkurze aj. konané v roce 2009:

– na GÚ PřF MU: J. Kolečka – přednáška „Jak se žije na Kamčatce“ (9. 3.);
E. Kallabová a R. Květ – seminář „Staré stezky v geografii a archeologii IV.“

(20. 3.); L. Sobotová – beseda „Geografický výzkum v rozvojových zemích?“ (28. 4.);

– přednášky ve spolupráci s GÚ PřF MU: Angela M. Gurnell, University of London – „Assessing and Enhancing Urban Rivers“ / „Hodnocení a zlepšování ekologického stavu řek ve městech“, „Plants as riparian engineers“ / „Rostliny jako inženýři říčních krajin“ (20. a 21. 10.);

– na KG PdF MU proběhl ve spolupráci s Jm. pobočkou ČGS cyklus přednášek: T. Siwek – „Mezinárodní geografická komunita a její organizace“; J. Demek – „Fyzická geografie a výzkum/Užitečná geografie“ (18. 11.); P. Prošek – „Výzkum geografů v Antarktídě, česká antarktická stanice“ (2. 12.); M. Rybanský – „Geografie a její význam pro armádu“ (9. 12.).

– J. Kolejka – „Krajina budoucnosti“ (Literární kavárna Academia, 5. 11.).

– Exkurze: J. Brázdilová – „Brněnské podzemí“ (účast 30 osob, 29. 4.); J. Kolejka – „Mexiko“ (účast na středoškolské studentské soutěži, červen 2009); J. Kolejka – Island + Grónsko (1. 8.–23. 8.)

Přednášky, semináře, exkurze aj. konané v roce 2010:

K. Kirchner – prohlídka stavby tunelu na ulici Dobrovského (účast 12 osob, 21. 1.); J. Kozel – přednáška „Laos po proudu Mekongu“ (23. 2.); E. Kallabová a R. Květ – seminář „Staré stezky v geografii a archeologii V.“, po setkání v letech 2006, 2007, 2008 a 2009 (19. 3.); J. Kolejka – přednáška „Kazaň, nejsevernější hvězda islámu“ (23. 3.); J. Kolejka, E. Hofmann – exkurze „Příroda a metropole jihovýchodní Austrálie (19. 12. 2009–10. 1. 2010)

Přednášky, semináře aj. plánované v roce 2010:

– E. Hofmann – přednáška „Expedice Austrálie 2010“ (duben 2010, PdF MU);

– J. Kolejka ve spolupráci s odbornou skupinou školské geografie – terénní vzdělávání (vycházka) „Postindustriální krajina Rosicko-Oslavansko“ (duben až květen 2010)

Odborné skupiny:

Odborná skupina kartografie – vedoucí PhDr. Mgr. Hana Svatoňová, Ph.D. (svatonova@ped.muni.cz)

Odborná skupina školské geografie – vedoucí Mgr. Michal Kubíček (kubicek@bigy.cz): v září 2009 se konala přednáška Z. Stachové „Kamčatka“.

Odborná skupina fyzické geografie a krajiny – vedoucí RNDr. Karel Kirchner, CSc. (kirchner@geonika.cz): 10. 12. 2009 v 15:00 hod. na GÚ PřF MU proběhl kulatý stůl „Atlas krajiny ČR“ za účasti P. Mackovčina, J. Demka a K. Kirchnera.

Odborná skupina humánní geografie – vedoucí RNDr. Petr Daněk, Ph.D. (danek@sci.muni.cz)

Kontakty:

předseda: doc. RNDr. Jaromír Kolejka, CSc.

Jihomoravská pobočka ČGS, Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav, Kotlářská 2, 611 37 Brno; tel.: 549 493 209, fax: 549 491 061, e-mail: jbrazd@sci.muni.cz nebo kolejka@ped.muni.cz;

www.geografie.chytrak.cz (spravuje V. Herber)

jednatelka: RNDr. Jarmila Brázdilová; e-mail: jbrazd@geogr.muni.cz

Jarmila Brázdilová

Zpráva o činnosti Středomoravské pobočky ČGS

Středomoravská pobočka České geografické společnosti pracovala v roce 2009 pod vedením výboru zvoleného na členské schůzi 23. 2. 2006. Činnost pobočky by nebyla možná bez finanční podpory katedry geografie PřF UP, která pomáhá financovat přednášky a exkurze. Při zajišťování prostor pro akce na půdě UP spolupracoval výbor i s katedrou geoinformatiky a s katedrou mezinárodních rozvojových studií Přírodovědecké fakulty UP. Výbor společnosti se scházel vždy podle potřeb a připravoval plán činnosti pobočky na jednotlivá období roku. O akcích pobočky jsou členové informováni prostřednictvím internetu (<http://geography.upol.cz/CGS/>).

Počet členů pobočky se mírně zvyšuje, daří se začleňovat zejména studenty. Činnost pobočky se soustředila na zabezpečení takových akcí, které by byly svým tematickým zaměřením i odbornou úrovní adekvátní členské základně pobočky. Témata akcí byla zvolena tak, aby byla blízká studentům UP Olomouc a učitelům zeměpisu na středních nebo základních školách. Pod hlavičkou ČGS byly také pořádány veřejné přednášky zahraničních hostů, kteří naše pracoviště navštívili v rámci programu ERASMUS. Na příští rok plánujeme konat opět pravidelně dvě exkurze, na jaře a na podzim a zvat v rámci přednášek geografie z praxe.

V roce 2009 uspořádala pobočka následující přednášky:

I. Raslavská – Podpora socioekonomického rozvoje v Keni pomocí mikropodnikání (25. 2.); P. Nováček, T. Schauer – Energie jako výzva pro udržitelný rozvoj (26. 2.); M. Šimek – Zjišťování a věrohodnost demografických dat (10. 3.); I. Lukáš – Regionální bezpečnostní komplexy a současný konflikt v Africkém rohu (11. 3.); P. Ehl – Udržitelný rozvoj v komunitě Phong Mý, Vietnam (18. 3.); I. Rynda – Trvale udržitelný rozvoj, krize aneb my jsme vám to říkali (2. 4.); R. Staněk – Dobrovolníkem v Gruzii aneb jak válka a hospodářská krize ovlivňují charakter rozvojové spolupráce (15. 4.); L. Lászlo, B. Holá, I. Smolová, V. Šanteková – Ženy a muži – spolupráce nebo soupeření? Teď už máme, co jsme chtěly/i!(?) (29. 4.); J. Bárta – Rozvojové projekty organizace ADRA (6. 6.); Z. Sládková – Ohlédnutí za českým předsednictvím z pohledu rozvojové spolupráce (7. 10.); K. Machatá – Půl roku v Himálaji (14. 10.); G. Chaciev – Transformace a rozvoj v postsovětském prostoru Střední Asie. Daří se naplnit MDGs? (21. 10.); P. Nováček, T. Lebeda, L. Sládková, M. Havránek, J. Skálík – Klima 09: Rozvoj a chudoba (11. 11.); P. Vitásek – Systém meteorologické služby v ČR a modely používané v praxi (25. 11.); V. Polášek, K. Ivanová, L. Smékalová, V. Navrátilová, A. Basler, V. Šanteková – Proměny demografické struktury obyvatelstva a její možné důsledky (výstupy z projektu ADEL) (1. 12.); T. Profant – Post-rozvojový přístup (2. 12.); E. Vernerová, J. Vrba – Cesty české rozvojové spolupráce: Moldavsko (9. 12.); A. Horálek – Čína: Velké řeky a jejich problémy, Sinizace a hanizace (10. 12.)

A následující exkurze:

P. Vitásek – letiště v Přerově (meteorologie, řízení letového provozu) (17. 6.); P. Ptáček – Hyundai Nošovice (6. 11.)

Pobočka tradičně spolupracuje s krajským kabinetem zeměpisu při Pedagogickém centru v Olomouci a se Střediskem služeb na škole Prostějov. Nadále pokračuje spolupráce se Severomoravskou pobočkou České demografické společnosti (pořádání pravidelných společných diskusních večerů na demografic-

ká témata). Středomoravská pobočka ČGS se bude snažit podporovat podobné aktivity a napomáhat k organizaci dalších akcí i v následujících letech. V budoucnu plánuje výbor pobočky pokračovat v organizování přednášek, vycházek a exkurzí v zavedeném pořádku.

Kontakty:

předseda: RNDr. Pavel Ptáček, Ph.D.

Středomoravská pobočka ČGS, Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, katedra geografie, třída 17. listopadu 12, 771 46 Olomouc;

tel.: 585 634 509, 585 634 501, e-mail: pavel.ptacek@upol.cz;

<http://geography.upol.cz/CGs/>

Pavel Ptáček

Zpráva o činnosti Moravskoslezské pobočky ČGS

Pobočka zorganizovala 12. 4. 2009 tradiční geografický seminář pro učitele geografie. Zúčastnilo se ho 42 učitelů základních a středních škol Moravskoslezského kraje.

Ve druhé polovině roku Moravskoslezská pobočka zahájila přípravu na sjezd ČGS v následujícím roce. Byl ustaven organizační výbor konference v čele s prof. Baarem, programový výbor, do kterého byli přizváni významní geografové z jiných pracovišť, a byla zahájena jednání zajišťující účast významných hostů ze zahraničí.

Aktivní organizátor exkurzí T. Rozehnal se rozhodl i po odchodu do důchodu zprostředkovávat pro členy naší společnosti odborné exkurze. V roce 2009 to byla po roční přestávce exkurze do archeologické a geologické lokality Petřkovice-Landek na okraji Ostravy. Konala se 4. 11. 2009 a vedl ji P. Martinec z Ústavu geoniky AV ČR v Ostravě.

Přednášková činnost v roce 2009: T. Siwek, P. Bednář (OU) – Dnešní Čína a Tibet (12. 5.); J. Tyráček (Geologická služba Praha) – Pouště. Jejich charakteristika a typy (21. 10.); P. Martinec (Ústav geoniky AV ČR) – Klimatické změny v karbonu a jejich záznam v sedimentech (18. 11.); J. Kadlec (Geologická služba Praha) – Záznam čtvrtohorních klimatických změn v různých typech geologického prostředí (9. 12.)

Pobočka nečerpala na svou činnost v roce 2009 zálohu od HV ČGS.

Hlavní náplní práce pobočky v roce 2010 bude organizace sjezdu ČGS ve dnech 31. 8.–3. 9. 2010 a organizace celostátního kola soutěže o nejlepší studentskou vědeckou práci, které se bude konat těsně před sjezdem.

Těmto mimořádným akcím bude předcházet členská schůze s volbou nového výboru na další čtyřleté období.

Pobočka plánuje také uspořádat pro své členy nejméně 2 přednášky a opět jednu exkurzi.

Kontakty:

předseda: doc. RNDr. Tadeusz Siwek, CSc.

Moravskoslezská pobočka ČGS, Ostravská univerzita v Ostravě, Přírodovědecká

fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Kranichova 8, 710 00 Ostrava - Slezská Ostrava;
tel.: 597 460 367, e-mail: Tadeusz.Siwek@osu.cz;
jednatel: RNDr. Martin Kovář; e-mail: martin.kovar@osu.cz

Tadeusz Siwek

Zpráva o činnosti Sekce fyzické geografie

Fyzickogeografická sekce České geografické společnosti zahájila v roce 2009 již druhou pětadvacítku svých výročních konferencí, které tradičně na přelomu ledna a února spolupořádá v Brně Geografický ústav Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity.

26. výroční konference FGS ČGS se uskutečnila 10. a 11. února 2009 v Brně s názvem „Fyzická geografie a krajinná ekologie“.

Dvoudenní konference, na které odeznělo přes 40 příspěvků, byla rozdělena do tematických bloků, z nichž hned první byl zaměřen na teoretické otázky krajinné ekologie a studia kulturní krajiny. Síla, tradice i nová témata české, moravské, slezské a slovenské geomorfologie se každoročně projevují početnou skupinou příspěvků na FG konferenci zaměřených od geomorfologie svahů přes výzkumy říční krajiny či geohazardů až po představení koncepce nové přehledné geomorfologické mapy Česka. Další významnou skupinu příspěvků tvoří velmi pestrá paleta referátů věnovaných studiu kulturní krajiny – struktury, diverzity, změnám ve využívání krajiny, krajinného rázu a heterogenity krajinného pokryvu – doplněná navíc o příspěvky zaměřené na využití krajinněekologických poznatků pomocí moderních didaktických technologií v geografickém a environmentálním vzdělávání v rámci kurikulární reformy českého a slovenského školství. Pozornost zasluhují příspěvky věnované krajinněekologickým souvislostem prostorové expanze nákupních center, sociálně environmentálním tématům dyjské části Znojemska či dopadům transformací zahrádek na urbánní krajinu. Tradičně se na brněnské konferenci objevují i příspěvky z meteorologie a klimatologie, tentokrát představené mladou generací geografů a zaměřené na problematiku větru, atmosférických srážek a fenologické fáze vinné révy. Z dalších složkových fyzickogeografických disciplín byla významně zastoupena i biogeografická problematika, např. příspěvkem o starobylých lesích či aplikaci geobiocenologické typologie při návrzích trvale udržitelného lesnického hospodaření na Ukrajině. Této tradiční brněnské akce se zúčastnilo cca 60 českých i slovenských odborníků z vysokých škol, ústavů AV ČR a SAV, resortních institucí i aplikačních pracovišť, významně byla aktivně zastoupena i nastupující nová mladá generace fyzických geografů a krajinných ekologů, která se na zdárném průběhu konference mj. spolupodílela i v roli moderátorů tematických bloků. Obsahovou pestrost programu 26. výroční fyzickogeografické konference ČGS, šíří řešených témat a úloh v české i slovenské fyzické geografii a krajinné ekologii i současné výzkumné trendy a aplikace můžeme dokumentovat na příspěvcích, které jsou publikovány ve Fyzickogeografickém sborníku 7 (lze objednat prostřednictvím internetových stránek www.geogr.muni.cz/).

Další významnou akcí, kterou spolupořádala Fyzickogeografická sekce ČGS společně s Det Norske Veritas Česká republika a Slovenská republika, byla mezinárodní konference „Sociální, ekonomické a environmentální aspekty bleskových povodní“, která se uskutečnila 26. listopadu 2009 v zasedací místnosti brněnské pobočky ČHMÚ. Na konferenci byla rozebírána meteorologická, hydrologická, environmentální, společenská, hospodářská, finanční, politická, případně další hlediska bleskových povodní, které postihly některé lokality Česka v létě 2009. Této akce se zúčastnilo cca 30 osob, příspěvky budou publikovány ve sborníku.

Kontakty:

předseda: RNDr. Vladimír Herber, CSc.

Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav, Kotlářská 2, 611 37 Brno; tel.: 549 494 110, 549 498 538, e-mail: herber@sci.muni.cz

Vladimír Herber

Zpráva o činnosti Sekce socioekonomické geografie a regionálního rozvoje

Kontakty:

předseda: prof. M.A. Petr Dostál, Ph.D.

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43 Praha 2; tel.: 221 951 381, e-mail: dostal@natur.cuni.cz

Zpráva o činnosti Sekce regionální geografie

Sekce regionální geografie přesunula termín svého semináře ze září na 19. a 20. listopadu na PŘF UK v Praze. Seminář se konal ve spolupráci katedry sociální geografie a regionálního rozvoje a také pod patronací projektu GA ČR (projekt 403/07/0743). Dvoudenní seminář měl bohatší účast na čtvrtěním plenárním jednání (28 účastníků), na pátečním jednání komornějšího charakteru se realizovala spíše diskuse nad novými požadavky pro výuku regionální geografie a také nad připravenými novými učebnicemi pro střední školy (nakladatelství ČGS). Na semináři vystoupili: P. Dostál – Staré a nové přístupy v regionální geografii; I. Bičík – Jak dál v regionální geografii; B. Janský – Výuka regionální geografie na PŘF UK na příkladě Latinské Ameriky; D. Řezníčková – Výuka regionální geografie na základních a středních školách; T. Havlíček – Regionální geografie v německy mluvících zemích; P. Chromý, T. Havlíček, V. Jančák, M. Marada – Regiony jako měnící se sítě vztahů; J. Kopp – Obecný fyzickogeografický základ efektivní výuky regionální geografie světa. K jednotlivým vystoupením se realizovala solidní dlouhotrvající diskuse. V pátečním programu zaznělo vystoupení T. Matějčka – Místopisné pojmy ve výuce. Kritéria výběru a výukové metody. I. Bičík vystoupil s představou nově koncipované učebnice regionální geografie pro střední školy

a na téma místní krajiny dal přítomným deseti účastníkům kapitolu k diskusi a připomínkám. Jako poslední byl prezentován zajímavý námět, jak koncipovat na gymnáziu výuku regionální geografie v rámci připraveného školního vzdělávacího programu. Ke všem vystoupením byla zajímavá diskuse a závěrem bylo doporučeno zaměřit se na příštím setkání vyloženě na problematiku výuky regionální geografie na základních a středních školách.

Druhou aktivitou sekce byly články v Geografických rozhledech koncipované formou odpovědí na otázky připravené P. Chromým. Odpovědi jako podklad k další diskusi poskytli v první fázi T. Havlíček a I. Bičík, další oslovení se nám zatím k tématu nevyjádřili, nicméně v redakci počítáme s pokračováním diskuse k tematice regionální geografie. Tomu odpovídá i připravený článek v číslech 3. a 4. ročníku 2009/2010 zaměřený jako ukázka výuky makroregionů Jihozápadní Asie a Severní Afrika.

Z aktivit v roce 2010 předpokládáme v konci května realizovat seminář k problematice výuky na základních a středních školách, v konci srpna pak aktivní účast na ostravském sjezdu ČGS.

Kontakty:

předseda: doc. RNDr. Ivan Bičík, CSc.

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43 Praha 2;

tel.: 221 951 380, e-mail: bicik@natur.cuni.cz

Ivan Bičík

Zpráva o činnosti Sekce kartografie a geoinformatiky

Kontakty:

předseda: doc. RNDr. Jaromír Kaňok, CSc.

Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, katedra geoinformatiky, třída Svobody 26, 771 46 Olomouc;

tel.: 585 634 519, e-mail: jaromir.kanok@upol.cz

Zpráva o činnosti Sekce geografického vzdělávání

Sekce se sešla v nejúplnějším složení v lednu roku 2009 a opět 20. ledna 2010 v Liberci v rámci workshopu zaměřeného na geografické vzdělávání. V letošním roce byl program jednání následující: Knecht, Vávra – Reformovat české geografické kurikulum?; Suda – Zeměpisná olympiáda; Šperl – Vytvoření komunity odborníků či portfolia; Šmída – Geoinformatika ve vzdělávání; Vágai – Škola jako centrum komunitního života. Zápis z jednání se upravuje. Stručnou zprávu z jednání poskytne J. Vávra, popř. P. Knecht.

Jednotliví členové vzdělávací sekce se zabývají geografickým vzděláváním, každý na svém pracovišti a v okruhu jeho dosahu. Tím mám na mysli např. programy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Dlouhodobě se ne-

daří získat společný výzkumný úkol, který by se zabýval obsahovou dimenzí kurikula a který by činnost všech členů koordinoval a sjednotil. Jedinou z fungujících činností, na níž se někteří členové podílejí, ať na krajské nebo státní úrovni, zůstává zeměpisná olympiáda, kterou garantuje katedra geografie PdF Západočeské univerzity v Plzni. Dík za to náleží vedení katedry a především pánům J. Sudovi a J. Koppovi.

Na mezinárodním poli nás z hlediska vedení zastupují VŠ učitelé z katedry geografie PřF UJEP z Ústí nad Labem. Jedná se o J. Peštovou a M. Jeřábka. Komisi pro mezinárodní soutěže, kterou tvoří J. Kolečka a E. Hofmann, se letos podařilo vyslat zástupce studentů do 16 let na mezinárodní geografickou olympiádu do Mexika, kterou pořádal National Geographic Magazine. Účast finančně podpořily krajské školské úřady, rodiče a vysílající školy. Účast J. Kolečky hradila plně katedra geografie PdF MU. Už dnes je nutné uvažovat o garanci celostátního kola Zeměpisné olympiády v roce 2012, kdy skončí garance katedry geografie PdF Západočeské univerzity v Plzni. Bylo by rovněž vhodné, aby měla ústřední komise zastoupení z řad členů všech geografických pracovišť učitelského zaměření v Česku. Blíže viz zpráva J. Sudy o zeměpisné olympiádě 2009 v tomto čísle Informací ČGS a předchozí zprávy z jednotlivých olympiád.

Kontakty:

předseda: doc. PaedDr. Eduard Hofmann, CSc.

Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, katedra geografie, Poříčí 9, 603 00 Brno; tel.: 549 494 424, fax: 549 491 620, e-mail: Hofmann@ped.muni.cz

Eduard Hofmann

Zpráva o činnosti Polární sekce

PS-ČGS vycházela ve své činnosti z tradic, a proto se v lednu 2009 podílela na oslavách 80letého výročí vstupu prvního Čecha dr. Václava Vojtěcha do Antarktidy v Byrdově antarktické expedici. Oslavy se uskutečnily v jeho rodišti, ve Skřivanech u Nového Bydžova pod záštitou Obecního úřadu ve Skřivanech, ZŠ Skřivany a PS-ČGS. V průběhu celého roku 2009 se podílela na práci týkající se celkové rekonstrukce myslivny, rodiště dr. V. Vojtěcha. Další práce budou pokračovat v následujících letech podle projektu, na kterém spolupracují též členové PS-ČGS.

11.–13. 11. 2009 uspořádala PS-ČGS již jubilejní 10. výroční zasedání a mezinárodní workshop na Hrubé Skále. Jednání se účastnili vědečtí pracovníci Česka a Polska, ale i hosté a příznivci severních či jižních polárních krajů. Přednášející ve svých kvalitních příspěvcích doložili svoji vysokou úroveň v oblasti současného polárního výzkumu, ale i zájem o historii polárního bádání. Pozitivní je i účast mladých vědců a postgraduálních studentů, pro které se toto každoroční zasedání již stalo tradicí. Ti čerpají zkušenosti od starších, zkušených vědců.

PS-ČGS zároveň na výročním zasedání prezentovala publikaci „Workshops on Changes of Polar Ecosystems“ 2003–2008, kde jsou shrnuty příspěv-

ky a prezentace z tohoto období. Součástí publikace je také doprovodné CD. Dále PS-ČGS ve spolupráci se správou KRNP připravila DVD z 8. zasedání PS-ČGS, které se konalo v roce 2007 ve Špindlerově Mlýně.

Členové PS-ČGS se budou prostřednictvím Českého hydrometeorologického ústavu a ČVUT Praha dále podílet na výzkumech Antarktidy ve spolupráci s Českou geologickou službou. Jedná se o resortní program výzkumu v působnosti Ministerstva životního prostředí na léta 2007–2013 s názvem „Příspěvek ČR ke zajištění stavu ozonové vrstvy Země a slunečního UV záření v Antarktidě, paleoklimatická a paleogeografická rekonstrukce vybraného území Antarktidy a související geologické studium a mapování“. Výzkumy ČHMÚ a ČVUT Praha budou soustředěny na argentinské stanici Marambio v oblasti Antarktického poloostrova.

PS-ČGS vnímala i to, že na přelomu let 2008 a 2009 její řady navždy opustili 2 členové (J. Sekyra a J. Řehák). Jejich památku uctila vzpomínkovým aktem – promítnutím CD na 10. zasedání PS-ČGS.

Kontakty:

předseda: RNDr. Michal Janouch, Ph.D.

Solární a ozonová observatoř, Český hydrometeorologický ústav, Hvězdárna 456, 500 08 Hradec Králové 8;

tel.: 495 260 352, fax: 495 264 127, e-mail: janouch@chmi.cz;

www.chmi.cz/meteo/ozon/hk.html;

<http://home.tiscali.cz/polarsection/>

Michal Janouch

Zpráva o činnosti Sekce historické geografie a environmentálních dějin

Důležitou součástí činnosti sekce byla příprava (organizační, obsahová) účasti na 1. světovém kongresu environmentálních dějin, který se konal ve dnech 4.–8. srpna v Kodani. Podrobná zpráva o průběhu a výsledcích tohoto pro další nejen institucionalizaci oboru významného kongresu je zveřejněna v čísle 1–2/2009 internetového časopisu Klaudyán (www.klaudyan.cz), stručnější verze viz zpráva L. Jelečka v tomto čísle Informací ČGS.

Pro českou historickou geografii byla značně významná příprava účasti na 14. mezinárodní konferenci historických geografů, která se konala 23.–27. srpna 2009 v japonském Kyotu. Podařilo se nám totiž získat organizování 15. mezinárodní konference historických geografů, která se bude konat v srpnu 2012 v Praze na Albertově. Více informací o této konferenci viz číslo 1–2/2009 Klaudyána, blíže též zpráva D. Fialové či V. Vilímka a T. Siwka v tomto čísle Informací ČGS. Jako v případě 2. mezinárodní konference Evropské společnosti pro environmentální dějiny, kterou jsme pořádali v Praze v roce 2003, i tato konference bude z dosud pořádaných první, která se bude konat v postkomunistické zemi.

Sekce pokračovala ve vydávání internetového časopisu pro historickou geografii a environmentální dějiny Klaudyán, v roce 2009 mimořádně vyšlo pouze jedno dvojčíslo. Vyzýváme členy naší geografické obce, aby jeho redakci nabí-

zeli k publikování nejen obsahem relevantní studie, ale i informace z vědeckého života (recenze, anotace, zprávy o vědeckých akcích – ty zveřejňujeme průběžně – aj.) na e-mailovou adresu klaudyan@natur.cuni.cz (výkonný redaktor Zdeněk Kučera).

I v roce 2009 jsme navázali na kolegiální spolupráci s Komisí pro historickou geografii Historického ústavu Akademie věd ČR, jejím výsledkem byla mj. příprava jednodenní vědecké konference „Krajina města – město v krajině“, která se uskutečnila 20. 1. 2010 na Albertově, jako společná akce KSGRR Přírodovědecké fakulty UK a Historického ústavu AV ČR v. v. i.

Kontakty:

předseda: doc. RNDr. Leoš Jeleček, CSc.

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43 Praha 2;

tel.: 221 995 514, e-mail: jelecek@natur.cuni.cz;

tajemník: RNDr. Pavel Chromý, Ph.D.; e-mail: chromy@natur.cuni.cz

Leoš Jeleček, Pavel Chromý

Zeměpisná olympiáda 2009

Celostátní kolo Zeměpisné olympiády 2009 v Nečtinech

V loňském roce vstoupila zeměpisná olympiáda do druhé dekády své existence. 11. ročník celostátního kola ZO (pro kategorii D 10. ročník) proběhl ve dnech 5.–7. května 2009 na zámku v Nečtinech, za účasti 56 soutěžících (vítězů krajských kol) ve čtyřech věkových kategoriích (A, B, C, D) a 28 členů pedagogického doprovodu.

Celostátní kolo zeměpisné olympiády se uskutečnilo pod záštitou a patronací hejtmanky Plzeňského kraje, rektora ZČU v Plzni a děkanky FPE ZČU. Již druhým rokem byla hlavním organizátorem a odborným garantem zeměpisné olympiády katedra geografie FPE ZČU v Plzni, která organizační štafetu převzala od kolegů z Ústí nad Labem.

Soutěžící v krásném prostředí bývalého zámku, dnes výukového střediska ZČU v Plzni, změřili své síly ve třech soutěžních třetinách. Nejprve řešili úkoly spojené s prací s atlasem. Zde účastníci prokazovali téměř bravurní zvládnutí využití obsahů předepsaných atlasů při řešení zadaných problémových otázek. Tato část byla pro soutěžící, z pohledu vysokých bodových zisků, nejméně obtížná. Druhá část spočívala v řešení tvořivých úloh, kde soutěžící hledali vazby a logické vztahy nebo optimální řešení. Posledním úkolem, který soutěžící museli zvládnout, bylo řešení praktických úloh. Zde se prokázalo, jak umějí pracovat v terénu, jakou mají invenci při řešení problémů a jak dokáží formulovat, argumentovat a zdůvodnit své návrhy řešení. Nejmladší věkové kategorie řešily samostatný projekt.

Po ukončení soutěže následovala intenzivní práce v jednotlivých týmech garantů soutěže. Opravené a ohodnocené soutěžní protokoly byly porotou zkontrolovány, spočetly se získané body a byla vytvořena výsledková listina pro všechny zúčastněné kategorie.

Výsledková listina nejlépe umístěných soutěžících celostátního kola zeměpisné olympiády 2009

Kategorie A:

Babka Ondřej, Gymnázium Benešov (Středočeský kraj)

Janovský Ondřej, ZŠ Komenského 68, Nový Jičín (Moravskoslezský kraj)

Kubešová Gabriela, ZŠ Dačice (Jihočeský kraj)

Kategorie B:

Škrovánek Igor, Gymnázium Hejčín Olomouc (Olomoucký kraj)

Jurášek Bruno, Gymnázium Truhlářská Praha (hl. m. Praha)

Čech Stanislav, ZŠ Komenského 234, Světlá nad Sázavou (kraj Vysočina)

Kategorie C:

Pařízková Hana, Gymnázium Velké Meziříčí (kraj Vysočina)

Hulec Filip, Gymnázium České Budějovice (Jihočeský kraj)

Raszyk Martin, ZŠ Borovského, Karviná (Moravskoslezský kraj)

Kategorie C:

Gregor Tadeáš, Gymnázium Botičská, Praha (hl. m. Praha)

Navara Jan, Gymnázium Strakonice (Jihočeský kraj)

Borovec Ondřej, Gymnázium V. B. Třebízského, Slaný (Středočeský kraj)

Pokud bychom chtěli porovnat úspěšnost řešitelů, kteří přicházejí z víceletých gymnázií a soutěžících ze základních škol, jsou v nejmladších kategoriích A a B nepatrné rozdíly. Počet účastníků z řad gymnázií se zvyšuje od kategorie C, rovněž tak jejich úspěšnost. Kategorie D je určena pro střední školy. Zde je dominance účastníků gymnázií téměř stoprocentní oproti jiným středním školám.

Za úspěšný průběh ZO 2009 je třeba poděkovat organizátorům, sponzorům a zejména stovkám učitelů, kteří se ve školách věnují rozvoji zeměpisných talentů a pomáhají zajišťovat jejich účast v soutěži.

Zajištění Zeměpisné olympiády 2009

Zeměpisná olympiáda je zařazena do nejvyšší soutěžní kategorie „A“, to znamená, že je plně hrazena z rozpočtu MŠMT a že má přímou návaznost na mezinárodní soutěže, ve kterých je Česko reprezentováno vítězi kategorie D. Jde o Mezinárodní geografickou olympiádu a Cer-igeo (středoevropská soutěž). Světová olympiáda se koná pod záštitou IGU jednou za dva roky pod názvem Geography competition. Druhou mezinárodní soutěží je soutěž vypsána na popud Mezinárodní komise pro státy střední Evropy. Postupně se pro tuto soutěž vžil název „Geografiáda“. Doplnuje světovou soutěž v roce, kdy se nekoná. Na základě pravidelné účasti našich soutěžících na mezinárodních soutěžích, jsme byli pozváni na další světovou geografickou soutěž, kterou pořádá National Geographic Magazine. Jedná se o soutěž pro žáky a studenty, kteří v době konání soutěže nepřesáhnou věkovou hranici 16 let. Této soutěže, pořádané v Mexiku, se v loňském roce zúčastnili vítězové kategorie C. Pravidelná účast našich soutěžících, spolu s odborným doprovodem, který je zároveň členem mezinárodních porot, má pro geografické vzdělávání nedocenitelný vý-

znam. Pro všechny soutěžící je jistě výrazným životním zážitkem a impulzem do dalšího „geografického“ života. Garanty zahraničních soutěží jsou kolegové doc. E. Hofmann a doc. J. Kolečka.

Již pátým rokem existuje interní spolupráce s organizátory soutěže Eurorebus. Soutěžící, kteří se umístili na druhých místech v pořadí krajských kol a na druhých a třetích místech v pořadí ústředního kola, kromě kategorie D v ústředním kole, postupují do celostátního kola soutěže Eurorebus, vítězové ústředního kola v kategorii A, B a C se zúčastňují expedice do vybraného státu Evropy (letošní rok pouze kategorie A a B).

Pořadatelům se podařilo získat tři „sponzory“, i když o partnerství (sponzorství) jako takovém nelze hovořit. Nakladatelství Fraus již druhým rokem věnuje pro nejlepší v jednotlivých kategoriích knižní publikace a drobné upomínkové předměty. Druhým sponzorem je Kartografie Praha, zastoupená Mgr. J. Ptáčkem, která rovněž druhým rokem poskytuje knižní tituly pro soutěžící. Letos byly poskytnuty také Školní atlasy světa a Česka pro potřeby autorů při tvorbě soutěžních otázek. Nakladatelství ČGS, zastoupené paní R. Bernardovou, dodalo v letošním roce pro soutěžící knižní tituly a pro autory otázek učebnice zeměpisu. Plzeňský kraj věnoval soutěžícím průvodce Plzeňským krajem, propagační turistické materiály, tašky a drobné upomínkové předměty.

Jak dál v organizaci zeměpisné olympiády?

Na základě našich zkušeností můžeme potvrdit, že zeměpisná olympiáda má velmi dobrý zvuk a stále se těší značné prestiži mezi učiteli a žáky. Ovšem tato podpora „zdola“ ve formě práce učitelů, nejen při organizaci školních kol, nestačí. Neobejde se bez dostatečné podpory „shora“, tedy od MŠMT, případně ČGS a ostatních geografických pracovišť.

Přestože je ZO soutěží, která nemá podle Organizačního řádu ZO z roku 2005 vazbu na ČGS (na rozdíl od Organizačního řádu z roku 1992), samotná účast na mezinárodních olympiádách je podmíněna členstvím vedoucích soutěžních týmů v ČGS. ČGS projevuje o soutěž zájem a propaguje ZO na svých oficiálních stránkách. Pro zvýšení prestiže ZO by byla vhodná účast zástupce hlavního výboru ČGS na vyhlásování vítězů, převzetí patronace, případně předání symbolické pozornosti (např. trička s logem ČGS pro vítěze nebo logem ZO).

Pokud si přejeme do dalších let zachovat zeměpisnou olympiádu jako líheň talentů a zájemců o geografii, bude potřeba vyřešit, pokud možno rychle, následující problémy:

1) Financování soutěže je poddimenzované. Nemůžeme hodnotit financování okresních a krajských kol, která mají oddělený rozpočet od ústředního kola, ale za 120 000 Kč, při současných cenách, je skutečně téměř nemožné zajistit a zaplatit předepsané penzum (cestovné čtyřčlenných družstev a dvou pedagogů z krajského města do Plzně a zpět, zajistit jeden nocleh a celodenní stravování pro 56 soutěžících a 28 členů pedagogického doprovodu, odměny pro nejlepší 3 soutěžící v každé kategorii a zaplatit garantům jednotlivých kategorií za tvorbu otázek a oponentům za jejich kontrolu věnovat malý finanční příspěvek). Finance se nedostávají na setkávání tvůrců otázek ani na soustředění úspěšných řešitelů před mezinárodními soutěжами.

2) Při současném nastavení hodnocení práce kateder geografie na VŠ není prakticky možné, aby o garanci ZO byl zájem. Organizace a odborná garance

ZO nepřináší do hodnocení kateder žádné „body“ za vědeckou činnost a společenské uznání žádné finance nepřináší. Každý racionálně uvažující vedoucí katedry si spočte, že důležitá práce pro mladou generaci je ztrátová – je časově náročná a tím snižuje vědecký potenciál členů katedry, katedra na organizaci doplácí ze svého rozpočtu, kumuluje se práce. Tuto skutečnost však považujeme za velmi krátkozrakou z hlediska dalšího rozvoje geografického vzdělávání. ZO si v počátku své existence na celostátní úrovni kladla za cíl aktivizovat učitele zeměpisu. Pořadatelstvím, které se střídalo po 5 letech, bylo sledováno také zviditelnění a propagace vysokoškolských pracovišť, kde se dá geografie studovat.

3) Pro posílení prestiže geografie u mladé generace doporučujeme zvýšit informovanost o ZO na webech kateder geografie a na webu ČGS spustit stránky pro mladé zájemce.

4) Bylo by vhodné například nabízet přijetí úspěšných řešitelů na studia geografie bez přijímacích pohovorů (viz TU Liberec, UJEP Ústí nad Labem, UK v Praze).

5) Bylo by vhodné, ba přímo nutné, reagovat na stávající okolnosti a doplnit (upravit, dopracovat) stávající platný Organizační řád ZO.

6) Doporučujeme společně s organizátory a vedením ČGS připravit vyjednávací pozice pro získání oficiálních partnerů či sponzorů.

7) Je možné pokusit se zprofesionalizovat stávající model soutěže. Při předávání následovnictví se nepraktikuje spolupráce při organizaci posledního roku. Je tak narušena kontinuita a vybudované osobní vazby a kontakty. Některé konkurenční soutěže, např. chemická olympiáda, mají zajištěnou profesionální pracovníci, která má na starosti termíny, ekonomiku, fakturaci a vyúčtování.

8) Je třeba dále uvažovat, jak oslovit a přesvědčit učitelskou geografickou obec (učitelé ZŠ a gymnázií), aby byla ochotna spolupracovat např. při tvorbě otázek. V roce 2009 proběhl pokus o obnovení činnosti hlavního výboru zeměpisné olympiády, ovšem počet zájemců o práci v něm je velmi malý.

Na základě uvedených návrhů očekáváme další diskuzi o významu zeměpisné olympiády pro podchyčení talentů v oboru geografie jako našich potenciálních studentů, což by v době poklesu stavu studentů bylo strategické. Vedme diskuzi o významu podobných soutěží pro samotný obor. Domníváme se, že úroveň odborné geografie a její prestiž se bude i nadále odvíjet od úrovně geografického vzdělávání v Česku na všech úrovních. Výchova a příprava mladé generace neleží jen na nižších stupních škol. Vedle diskuze je však nutné co nejdříve učinit nápravné kroky pro podporu a pomoc garantům soutěže, nejen v plénu hlavního výboru ZO, ale i při dalších příležitostech jako jsou setkání sekce geografického vzdělávání nebo sjezd ČGS. Nejde ovšem pouze o diskuzi, ale především o řešení stávající nepřilíš optimistické situace okolo zeměpisné olympiády.

Jiří Suda

Geografie

V roce 2009 připravila redakční rada 4 čísla 114. ročníku odborného vědeckého časopisu Geografie, do kterého bylo zařazeno celkem 23 hlavních článků s geo-

grafickou tematikou. V ostatních pravidelných rubrikách časopisu (diskuse, zprávy, literatura) bylo otištěno několik rozsahem menších příspěvků.

Hlavní změnou, která nastala spolu s vydáním druhého čísla Geografie v roce 2009, bylo vyřazení rubriky Rozhledy, Zprávy a Literatura, které byly dosud pravidelnou součástí našeho časopisu. K vyřazení těchto kratších příspěvků došlo z důvodů snahy o získání impakt faktoru (IF). V rámci sledování na Web of Science jsou i tyto malé články a zprávy z konferencí považovány za samostatné odborné články. Protože ale zpravidla nejsou citovány, snižují tak potenciální hodnotu IF. Rozhledy, zprávy z konferencí, recenze a další kratší texty můžete najít v novém časopise České geografické společnosti Informace ČGS, který právě držíte v ruce.

V minulém roce pracovala redakční rada ve složení: Bohumír Janský (šéfredaktor; Univerzita Karlova, Praha), Rudolf Brázdil (zástupce šéfredaktora; Masarykova univerzita, Brno), Dušan Drbohlav (zástupce šéfredaktora; Univerzita Karlova, Praha), Vít Jančák (technický redaktor; Univerzita Karlova, Praha), Jiří Blažek (Univerzita Karlova, Praha), Milan Buček (Ekonomická univerzita, Bratislava), Alois Hynek (Masarykova univerzita, Brno), René Matlovič (Prešovská univerzita, Prešov), Piotr Migoń (Unwersytet Wrocławski), Petr Pavlínek (Univerzita Karlova, Praha), Zbigniew W. Kundzewicz (Polska Akademia Nauk, Poznaň), Adrian Smith (Queen Mary, University of London), Luděk Sýkora (Univerzita Karlova, Praha), David Uhlíř (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Praha), Vít Voženílek (Univerzita Palackého, Olomouc), Heinz Wannner (Universität Bern).

Od roku 2008 jsou všechna čísla Geografie registrována na Web of Science v následujících databázích: Social Science Citation Index®, Social Scisearch®, Journal Citation Reports / Social Science Edition® a redakce Geografie se snaží plnit všechna nutná kritéria pro přidělení impakt faktoru. Podrobně o přidělování IF píše ve svém článku J. Blažek.

V jednotlivých databázích Web of Science je někdy velmi obtížné dohledat citace našeho vědeckého časopisu. Název Geografie–Sborník ČGS je někdy uváděn pod různými modifikacemi nebo zkratkami. Proto HV ČGS rozhodl, že náš časopis bude dále v citacích důsledně uváděn pouze pod názvem Geografie. Věříme, že zjednodušení názvu pomůže zvýšit citační ohlas na články z našeho časopisu (ostatně na WoS je v záhlaví všech abstraktů článků z Geografie uváděna citace našeho časopisu ve formě Geografie). V každém čísle časopisu jsou uvedeny přesné citace jednotlivých článků.

Webové strany časopisu najdete na portálu www.geography.cz, resp. na adrese <http://www.geography.cz/sbornik.php>.

Kontakty:

redakce: Geografie, RNDr. Vít Jančák, Ph.D., Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43 Praha 2; tel.: 221 951 427, e-mail: jancak@natur.cuni.cz; objednávky na odběr časopisu: RNDr. Dana Fialová, Ph.D., Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43 Praha 2; tel.: 221 951 427, e-mail: danafi@natur.cuni.cz; www.geography.cz/sbornik.php

Vít Jančák

Ediční řada Geographica

Počátkem minulého roku byla při ČGS zřízena ediční řada Geographica, která je určena pro vydávání vědeckých monografií. Jejím cílem je zajistit geografickým odborným publikacím statut odpovídající dlouhodobému směřování hodnocení publikací vycházející z požadavků Rady vlády pro vědu a výzkum. Zároveň by měla zajistit jednotnou prezentaci výsledků geografického výzkumu v Česku.

Ediční rada pracuje od minulého roku ve složení: Petr Pavlínek (šéfredaktor; Univerzita Karlova, Praha), Vladimír Baar (Ostravská univerzita, Ostrava), Rudolf Brázdil (Masarykova univerzita, Brno), Jaroslav Dokoupil (Západočeská Univerzita, Plzeň), Vít Jančák (výkonný redaktor; Univerzita Karlova, Praha), Milan Jeřábek (Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem), Jan Kalvoda (Univerzita Karlova, Praha), Karel Kirchner (Ústav Geoniky AV ČR, Brno), Milan Konečný (Masarykova univerzita, Brno), Tomáš Kostelec (Sociologický ústav AV ČR, Praha), Jan Hradecký (Ostravská univerzita, Ostrava), Zdeněk Szczyrba (Univerzita Palackého, Olomouc). Hlavním úkolem ediční rady je zabezpečit kvalitní recenzní řízení, které jednoznačně naplní příslušná kritéria RVV.

V současné době je v rámci ediční rady v různé fázi přípravy šest monografií. Dvě z nich (B. Balatka, J. Kalvoda: Vývoj údolí Sázavy v mladším kenozoiku a M. Marada a kol.: Doprava a geografická organizace společnosti v Česku) jsou v závěrečné fázi přípravy (v tiskárně), u dalších dvou monografií (I. Bičík a kol.: Vývoj využití ploch v Česku a T. Hudeček: Dopravní dostupnost v Česku) probíhá grafická příprava (sazba a zlom) a konečně další dvě monografie (P. Dostál: Risks of a Stalemate in the European Union. A Macro-Geography of Public Opinion a P. Dostál: Multi-Speed European Union: Differentiated Integration and Spatial Development in Public Opinion) jsou těsně před zahájením redakčního zpracování.

Jak mají zájemci o vydání monografie postupovat? Prvním krokem je zaslat ediční radě návrh zamýšlené monografie (předpokládanou strukturu s krátkými anotacemi jednotlivých kapitol). Autor pak dokončí rukopis monografie a formálně ho připraví tak, aby vyhovoval redakčním požadavkům, které jsou uvedeny v pokynech pro autory. Dalším krokem je recenzní řízení, které je postaveno na obdobných principech jako v časopise Geografie. Monografii posoudí (minimálně) dva nezávislí recenzenti. To, zda autor dostatečně zapracoval jejich připomínky k rukopisu monografie posoudí redakční rada na doporučení zpravodaje (určeného člena ediční rady). Teprve poté může být monografie redakční radou přijata k tisku a postoupena k redakčnímu a technickému zpracování. Tím by mělo být zabezpečeno, že monografie vydávané v ediční radě Geographica budou splňovat stanovená kritéria kvality jak po stránce odborné, tak po stránce formální a estetické. Publikace mají jednotný vnější vzhled, aby byla zjevná jejich příslušnost k ediční radě.

Finanční krytí veškerých nákladů spojených s recenzní, redakční, grafickou i výrobní stránkou přípravy monografie zabezpečuje autor nebo autorský kolektiv, a to prostřednictvím vydavatele, tedy ČGS.

V případě zájmu o vydání monografie s výsledky vědeckého výzkumu jakékoliv geografické tematiky kontaktujte ediční radu Geographica prostřednictvím jejího výkonného redaktora. Zde získáte i další informace, resp. odpovědi

na Vaše případné dotazy. Další informace bude možné získat z webové stránky na portálu www.geography.cz.

Kontakty:

Ediční řada Geographica, RNDr. Vít Jančák, Ph.D., Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43 Praha 2; tel. 221 951 427, e-mail: jancak@natur.cuni.cz; www.geography.cz

Vít Jančák

Geografické rozhledy

Od října 2009 vychází časopis Geografické rozhledy již 19. rokem. Určen je všem zájemcům o měnící se svět, o problémy globálního, regionálního a místního významu, o procesy změn v krajině.

Vedle přírodních a společenských problémů se na stránkách časopisu diskutují také aktuální environmentální a multikulturní témata, příčiny a důsledky sociálních konfliktů. Koncepti a obsahem časopisu se redakční rada snaží přispívat k širšímu rozhledu učitelů, studentů geografie a ostatních čtenářů k chápání historických souvislostí vývoje vztahu společnosti a přírody a k přijímání myšlenek udržitelného života na Zemi jako významné hodnotové orientace.

Učitelům v praxi a studentům učitelství jsou určeny statě o soudobém pojetí obsahové a metodické modernizace procesu vzdělávání. Články jsou zaměřeny například na realizaci průřezových témat, osvojování obecných a odborných kompetencí, na potřebu usměrňovat výuku k rozvoji žákovy osobnosti, ke kritickému myšlení, k samostatnému učení i skupinové práci. K přímému využití ve výuce jsou určeny otázky a úkoly doplňující většinu statí jako příklady aplikace do výuky, stejně jako rubrika Na pomoc škole, v níž jsou nabízeny pracovní listy, mapy, grafy nebo fotografie s komentářem a problémovými otázkami a další pracovní podklady pro využití v praxi. Širší orientaci studentů i ponětí veřejnosti jsou určeny články o činnosti geografů v praxi.

Redakční rada přivítá všechny zájemce o spolupráci a nabízí školám možnost prezentovat výsledky činností směřujících ke zkvalitnění geografického vzdělávání v širokých mezioborových souvislostech. Všechny příspěvky procházejí odborným recenzním řízením.

Rubriky časopisu: V zorném poli geografů – Svět kartografie a geoinformatiky – Planeta volá SOS – Zeměpis a škola – Na pomoc škole – Číslo hovoří – Rodinné stříbro – Kaleidoskop – Čteme z fotografií + soutěž o ceny
Tematické zaměření jednotlivých čísel 19. ročníku: 1 – Regiony, regionalizace, 2 – Děje na nebi, 3 – Energetika, 4 – Oceány a moře, 5 – Rusko a postsovětský prostor

Série článků: Populační vývoj světa; Země z nadhledu – dálkový průzkum Země; Činnost geografů v praxi; Soutěž k dovednosti číst z fotografií
Celoroční předplatné časopisu: 295 Kč

Cena jednoho čísla: 59 Kč

Amis servis, s. r. o., Na Nivách 18, 141 01 Praha 4, tel.: 241 484 521,

e-mail: amisservis@centrum.cz, www.amisservis.cz

Kontakty:

spolupráce: kuhn1@natur.cuni.cz

objednávky a informace: ncgs@ncgs.cz

šéfredaktor: doc. RNDr. Ivan Bičík, CSc.

odborný redaktor: doc. RNDr. Hana Kühnlová, CSc.

Geografické rozhledy, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta,

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43 Praha 2;

e-mail: kuhn1@natur.cuni.cz; www.geografickerozhledy.cz

Hana Kühnlová

Nakladatelství České geografické společnosti

Naše nakladatelství navazuje na více jak stoletou tradici existence České geografické společnosti a na již téměř dvacetiletí své činnosti. Díky autorskému zázemí, především ze členů ČGS, je zaručena vysoká odborná a didaktická kvalita našich publikací. Kromě široké palety učebnic, pracovních sešitů a dalších pomůcek pro výuku zeměpisu pro základní a střední školy vydáváme učebnice vlastivědy, přírodopisu i dalších předmětů. Všechny publikace jsou sestaveny v souladu s novými rámcovými vzdělávacími programy. Již druhým rokem vydává naše nakladatelství ve spolupráci s ČGS časopis Geografické rozhledy.

Mezi novinky letošního roku patří především připravované nové zpracování Makroregionů světa pod autorským vedením doc. Ivana Bičíka. Pokračujeme ve vydávání nové řady učebnic pro čtvrtý a pátý ročník základní školy Člověk a jeho svět, která bude mít po dokončení 5 dílů. Novým titulem bude také další díl průřezového tématu pro základní školy Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech od prof. Vladimíra Baara.

Další informace o naší činnosti, nových publikacích a edičních plánech najdete na internetové adrese www.ncgs.cz. Velmi rádi přivítáme nápady na nové tituly nebo připomínky k našim učebnicím od členů ČGS.

Kontakty:

Nakladatelství České geografické společnosti, Ostrovní 30, 110 00 Praha 1;

tel./fax: 224 933 996, 603 527 207, e-mail: ncgs@ncgs.cz; www.ncgs.cz

Tomáš Burda, Romana Bernardová